

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

HE 41/2018

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle lukiolaiksi ja laiksi ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry. kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää kunnioittavimmin lausuntonaan seuraavaa.

Tiivistelmä

- SYL kannattaa esitystä pääosin
- SYL pitää lukiokoulutusta ensisijaisesti yleissivistänä ja vasta toissijaisesti korkeakouluvalmiudet tuottavana koulutusmuotona
- SYL haluaa kehittää toista astetta kokonaisuutena

SYL pitää esitystä uudeksi lukiolaiksi pääosin hyvänä. Lukiolla on vahva yleissivistävä tehtävä, jonka SYL näkee sen ensisijaisena tehtävänä. SYL esittääkin muutosta 2 §: ään siten, että lukiokoulutuksen tarkoitus yleissivistävänä koulutuksena tulisi ensimmäisenä ja korkeakoulukelpoisuus ja valmiudet vasta toisena. Järjestys kuvaa paremmin lain henkeä ja lukiokoulutuksen tarkoitusta. SYL on huolissaan siitä, että lukion uudistamisen lähtökohtana vaikuttaa olevan niin vahvasti korkeakoulujen opiskelijavalintojen uudistaminen ja todistusvalintaan siirtyminen.

SYL näkee, että jatkuvasti kiihtyvän työelämän murroksen maailmassa on välttämättömyys, että jokainen nuori suorittaa vähintään toisen asteen tutkinnon ja että jokaisella on edellytykset korkeakouluopintoihin ja osaamisen päivittämiseen työuran aikana. Tästä syystä SYL pitää tärkeänä, että toisen asteen koulutusta kehitetään kokonaisuutena ja vaikka nyt lukion uudistamisessa onkin kuultu myös kokemuksia ammatillisen toisen asteen reformista, olisi ollut mielekästä vielä voimakkaammin määritellä yhteisiä tavoitteita koskien koko toista astetta. Nyt toteutettu ammatillisen koulutuksen reformi ja lausuttavana oleva lukiolain uudistaminen vievät toisen asteen koulutusmuotoja kauemmaksi toisistaan.

Opintopisteen tuominen lukiokoulutukseen palvelee varmasti tarkoitustaan korkeakoulujen kanssa tehdyssä yhteistyössä, mutta miten se suhteutuu toisen asteen väliseen yhteistyöhön? SYL kannattaa toisen asteen ja korkeakoulujen välistä yhteistyötä, mutta myös toisen asteen välistä yhteistyötä. SYL kysyykin, ovatko ammatillisen puolen osaamispisteet ja lukion opintopisteet keskenään vertailukelpoisia, ja edistääkö jaottelu ammatillisen koulutuksen ja lukion yhteistyötä vai haittaako se sitä.

Korkeakouluyhteistyön kohdalla lienee syytä pohtia, mitä toimenpiteitä yhteistyövelvoite tarkoittaa korkeakouluilta. Mikäli velvoite koskee vain lukioita, jää myös käytännön toteutus liikaa lukioiden vastuulle. Luonnoksen perustelutekstissä tuodaan esille, että myös korkeakoulujen kanssa ollaan sovittu toisen asteen oppilaitosten kanssa tehtävästä yhteistyöstä OKM:n ja korkeakoulujen kesken käytävissä neuvotteluissa. SYL kannattaa läpinäkyvyyttä korkeakoulujen ohjauksessa ja rahoituksessa ja pitää ongelmallisena sitä, että korkeakoulupoliittisia tavoitteita ohjataan ns. strategisen

rahoituksen kautta siten, että kriteerit eivät ole läpinäkyviä eikä niistä käydä avointa keskustelua. Kannatamme mieluummin yhteistyön velvoittavuuden esiin tuomista myös korkeakoulujen rahoituksen tuloksellisten mittareiden tai normiohjauksen muodossa. Yksi tapa olisi palkita korkeakouluja tuotetuista opintopisteistä siten, että jokainen tuotettu piste palkitsee riippumatta siitä, onko suorittaja kyseisen korkeakoulun opiskelija vai ei.

Ohjausvelvollisuuden ulottaminen lukion päättäneisiin on hyvä kehitys, mutta SYL korostaa, että koko ikäluokalle on tarjottava yhdenvertaiset palvelut, joten laajennettu ohjausvelvoite on tuotava myös ammatillisille oppilaitoksille. Laajennettu ohjaus ei saa vaikeuttaa myöskään muiden tukipalveluiden, kuten tulevien maakuntien kasvupalveluiden saatavuuteen juuri toisen asteen lopettaneille. Laajennettu ohjaus ei saa myöskään korvata nuorisotakuuta.

SYL ei kannata todistusvalinnan lisäämistä korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa, mutta koska tähän ollaan menossa, näemme että rajaton mahdollisuus ylioppilaskirjoitusten uusimiseen on välttämätöntä. Kannatamme myös sitä, että opiskelija voi uusia kokeen myös muualla kuin siinä lukiossa, josta hän on valmistunut. SYL pitää huolestuttavana skenaariona sitä, että nyt pääsykokeisiin preppaavat valmennuskurssit siirtyvät ylioppilaskirjoituksiin. Yksi hallituksen tavoite opiskelijavalintojen uudistamisessa liittyi nimenomaan maksullisen valmennuskurssitoiminnan tarpeettomaksi tekemiseen, joten olisi syytä pohtia, miten tämä voidaan estää myös lukioissa.

SYL kannattaa koulutuksen maksuttomuutta kaikilla. Kansalaisaloite toisen asteen maksuttomuudesta on tulossa myös eduskunnan käsittelyyn ja kannustammekin sivistysvaliokuntaa käymään tätä keskustelua jo lukiokoulutusta koskeva sääntelyn muutoksen yhteydessä.

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry.

Miika Tiainen
puheenjohtaja

Eero Manninen
pääsihteeri

Lisätietoa:

Niina Jurva, 041 5152230

Miika Tiainen, 044 9065007